

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. „ pol leta 1 „ 60 „ „ četrť leta — „ 80 „ Naročnina se pošilja opravištvu v škofjsk. poslopju (Bischofshof.) Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

 P. n. deležnike tiskovnega društva in naročnike „Slov. Gospodarja“, ki še so kaj na dolgu, zopet prosimo, naj nam zaostalo deležnino ali naročnino pošljejo. Leto bo kmalu pri kraju in takrat mora društvo svoje račune sklenoti. Ko bi kdo dvomil, je-li še kaj dolžen ali ne, naj blagovoli prihodnjč pogledati svoj zavitek, na katerem bomo dolžnikom imena modro podčrtali.

Vabilo na naročbo.

Kmalu poteče lelošnje leto, torej že zdaj vabimo vse prijatelje „Slovenskega Gospodarja“ na obilno naročbo za leto 1877. „Slov. Gospodar“ je med vsemi slovenskimi listi razmerno najceneji in po slovenskem Štajerskem najbolj razširjeni list. Katoliško tiskovno društvo dobro vedoč, kako trda je za denar kmetom, katerim je list v prvi vrsti namenjen, storilo je vse, kar je mogoče, da bi še nadalje po tej izvanredno nizki ceni list izdajati moglo. Čeravno je tudi društvu trda za denar, ker je nekaj deležnikov odstopilo in ker se je list nekterim na vero pošiljal, ki še odlagajo s svojim plačilom, bode iz omenjenega uzroka prihodnje leto še itak „Slov. Gospodarja“ po stari ceni izdajalo. Vendar da pri svojem rodoljubnem prizadevanju ne bi gmotne škode trpelo, prosi, naj mu vsi dosedanji deležniki zvesti ostanejo in naj še med deležnike pristopijo drugi, ktere je volja dobro reč pospeševati; kajti brez deležnikov lista ni mogoče po 3 fl. dajati. Potem se v novem letu ne more nikomur list pošiljati, če naprej naročnine ne pošlje. Pri vsakem listu je tako, in skušnja nas uči, da je to dobro in potrebno.

Vabimo torej še enkrat na obilno naročbo in prosimo, da se nam že ta mesec naročnina pošlje.

Za celo leto znaša deležnina **5 fl.**, — naročnina **3 fl.**, — za pol leta **1 fl. 60 kr.** — in za četrť leta **80 kr.**

 Naročnina se najleži pošlje po poštnih nakaznicah.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Cerkvene zadeve.

Zbolšanje duhovniške plače, kakoršno je minister Štremajer v državnem zboru nasvetoval, je povsodi med duhovščino napravilo veliko nevoljo; vsi pravijo, da to ne bodeboljšanje, ampak shujšanje sedanje plače in se bojijo, da bo to dijake še bolj strašilo in odvrčalo od duhovniškega stanu. To bi bila velika nesreča za katoliško ljudstvo pa tudi za državo. Ljudje že sedaj po mnogih krajih pogrešajo redno službo božjo, ker so brez duhovnikov, in bodo, zlasti mladina, vedno bolj zdvijani in razposajeni. Bogoslovnice so povsodi letos bolj prazne, kakor v poprejšnih letih. V Mariboru jih imamo 32, prej po 50 in 60. Umrlo pa je letos že 18 mešnikov. Drugod je še hujše. Res je, ne želje po denarjih ali dobrem življenju ne smejo klicati v službo sv. Cerkve, vendar 16letno učenje, ki je stalo najmanje 3000 fl. ni v nobeni razmeri z kaplansko plačo 300 fl. in z župniško 500 fl., ni v nobeni razmeri ne z potrebami izobraženega človeka, ne z dolžnostmi duhovnika. G. A. E. (Einspieler) pravi v Kärntner-Volksstimme štev. 79. vsak župnik bi moral dobiti 800 fl. in kaplan 500 fl. najmanje; kajti pisac in žandar, ki nista nič „študirala“ dobita svojih 400 gld., učitelj, ki je malo „študiral“ svojih 500 fl. in najnižjšemu uradniku se plačuje po 600—800 fl. Duhovnik je „študiral“ 16 let, toraj mu gre najmanje 500—600 fl. Sicer pa, kakor je slišati, bo državni zbor vse odložil, ker misli ministru Štremajerju zopet dovoliti 600.000 fl., da jih deli — med proseče duhovnike!

Šolske sestre na Štajerskem.

8. Podružnica: Haus na zgornjem Štajerskem v anizki dolini ima svoj začetek od l. 1871. Ondašnji šolski svet je poklicel „sestre“, da prevzamejo poduk na dvarazredni javni šoli. Delujejo tam 4 „sestre“.

Najmlajše „hčerke“ podružnice matiške hiše v Algersdorfu od letošnjega leta še imamo zaznamljati: 9. v Šladmingu in 10. v trgu Mautern in

naposled 11. v Stainz-u in sicer po prizadevanju ondašnjega č. g. dekana Dr. Janeza Köberl-na. Na priprošnju mil. sekovskega škofa je visokородni g. grof Meran velikodušno prepustil v svojem gradu „sestram“ prostor za učilnico in bivanje. Skrbni g. dekan so akoravno bolelni 20. avgusta 1876. v prelepi besedi svojim faranom potrebo in korist krš. šol razložili ter ljudstvo vabili, da svoje dare vložijo, da bodo zamogle „šol. sestre“ poduk prevzeti v ondašnji fari. —

Sedaj imaš lj. bralec! kratek popis, kako so se širile „šol. sestre“ po naši lepi Štajerski. Lehko si pri popisovanju podružnic zapazil, kako hitro se je število otrok množilo, ker so morale nove razrede upeljavati. Ravno to je jasen dokaz, kako zaupanje in spoštovanje zavživajo one povsod pri otrokih in dobrih krš. stariših, kar jih upeljavo v naše šole močno priporočuje. Kar zlasti našo lavantinsko škofijo zadeva so se želje po „šolskih sestrah“ na večih krajih že zglasile, najbolj pa v Celju. Tukaj so vrli okoličani si mnogo prizadevali, da bi jih za krščansko izrejo svojih deklic dobili. Ali krščanske izomiki sovražni liberalizem je vedel toliko zaprek napraviti, da se je zopet vse razbilo. Treba je počakati ugodnijih časov!

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Kako bi se dali gospodarski dohodki pomnožiti!

4. Nadomestjenje menj. dobrih žival-skih plemen z boljšimi, da se za polagano krmo dobi več dobička. Vendar prenačliti se tukaj ni treba, ampak boljše je, če se polagoma in opazno stopa naprej. Ne sme se vsakemu hvali-sanju kakega novega plemena brž verovati, ampak manjši posestniki naj gledajo na skušnje večjih gospodarjev, ki laglje pretrpijo škodo iz raznih poskušenj. Toda kar so enkrat skušnje kot res boljše potrdile, to se ne sme zanemarjati in zato se naj boljša plemena goved, svinj, ovac, bčel itd. s časom uvedejo na mesto menj. dobrih. Kmetovalci blizu mest imajo priložnost veliko denarjev izrešiti iz perutine in tudi iz reje kuncev ali pitovnih zajcev, kder se meso teh jako plodnih živalic čišla. Perutina in vse, kar od nje pride, najde vselej kupcev in večjidel dobrih.

5. Marljivejše sajenje in streženje sadunosnih dreves. Slovenci so v sadjerejstvu že precej drugim narodom naprej, vendar še imamo neizmerno veliko storiti, preden dospemo do zaželjenega cilja kolikor mogoče velike izvrstnosti. Nek kmetič na Českem je imel majhno posestvo, namreč 11 1/2 hektara njiv in 1 2/3 hektara travnika; vendar je vsak kotič, vsak prazen prostorček zasadil z najzlahatnijim sadunosnim drevjem in mu tudi stregel tako, da po poprečnem računa dobi vsako leto po 200 fl. samo za sad. Dakle, dragi rojaki, zasajajmo preloge in sploh

vse za sadjerejstvo prazne in primerne prostore, bogatimo sebe, lepšajmo deželo!

6. Zniževanje gospodarskih stroškov. To je sicer drugo in važno pravilo umnega gospodarstva, vendar se ne da povsod dognati. Davkov, doneskov za asekurancije, najemščine itd. si ne moremo sami znižati. Ali vkljub temu se pri gospodarstvu še marsikaj najde, kder bi se dalo kaj prihraniti. Tako so na primer težaki ali delavci jako dragi, ako se držijo še pri brani in če jih gospodar pri delu nadzorovati ne more. Taki radi stojijo in gledajo, da le den mine. Zato pa storijo prav tisti gospodarji, ki delavcem opravila, kder ni mogoče ostrega nadzorovanja, oddajajo po prej dogovorjenih pogodbah (Accordarbeiten); gospodar reče: jaz ti plačam za izkrčenje ove šume toliko — delavec pritrdi in sedaj je le njegov dobiček, če se urno in marljivo giblje. Čem bolj se žuri ali podviza, poprej dobi obečani denar in poprej lahko gre za drugim zaslužkom; pomagano je gospodarju pa tudi delaycu. Zato so že manjši posestniki, posebno na Českem in Zg. in spod. Avstrijskem začeli se pogajati z delavci celó pri takih opravilih, pri katerih tega poprej storiti niso imeli navade. Oddajajo na pogodbo: oranje, vlačenje, valjanje, žetev, kositev, spravljanje sena, osipavanje pletje, zlasti pa razne vožnje. Lastnim, t. j. domačim ljudem dajajo tudi pogodbe na ure, na den in jim privoščijo pri posebnej marljivosti kak nadavek, ali kupico piti, kar ima posebno dobre nasledke gledè urnega in zvestega dela. Marsikateri gospodar shaja sedaj lahko z dvema posloma, ko je poprej moral imeti po tri. Nadavki niso blizu toliko znašali, kolikor se je z odpustom tretjega posla prihranilo. Pri takem ravnanju se tudi posli ohranijo pri dobri volji, so marljivi in zadovoljni in se ne prestavljajo radi v druge službe; z lenuhi pa itak ni nič opraviti! Na dalje se da marsikateri krajcar prihraniti, če gospodar in jegova družina na razno orodje dobro pazko ima in vedno v pravem redu drži; živinsko opravo, vozove, pluge, brane, motike, grablje, sekire itd. Poškodovano orodje se mora brž popraviti, da več časa trpi. Potem preden se orodje hranit dene, se naj vselej čedno osnaži in če treba namaže. Posebno zdatno se znižajo gospodarski stroški tam, kder ali gospodar ali njegovi posli sami umijo vsakojako manjšo popravo ali narejanje potrebnijih in navadnijih reči ter sami zlasti po zimi delajo grablje, lopate, ročnike za sekire, lestvice vile, pletejo koše in košare, panje itd. Marsikateri krajcar ostane tako gospodarju v žepu, ki bi sicer prišel drugim v roke. Za prihodnje leto ima „Slov. Gospodar“ v pospeh gori navedenih nauk pripravljenih več lepih in podučljivih sestavkov o najboljših rastlinah za polaganje živini in o njihovem pridelovanju, potem o raznih svinjskih plemenih in naposled o perutinstvu in o nekterih izvrstnih plemenih kuretine, kakoršnjih imajo na gradu v Spielfeldu.

Zimska jabelka. 10. Plameni beli kardinal (Lukas VI. 2 a) Geflamnter weisser Kardinal. Zelo veliko ploščasto ali okroglo, navadno nepravilno vzraščeno jabelko je močno razširjeno po pokrajinah reke Odre. Lupina je mastnata in tenka ter svitlo-zelene barve, pozneje lepo rumene; prisolnena stran je z svitlo ognju podobno rudečico naslikana, kakor da bi plamenela. Meso je redko, sočnato in vinsko-kiselnatega okusa. Zori od novembra do februarja in še dalje. Odlična je ta sorta in za gospodarstvo jako pripravna, manj za namizo. Drevo je krepke rasti, napravi široko krono k zemlji visečim vejevjem. Rodi rano in obilno; vendar tirja močno vlažno zemljo. Priporočuje se tudi za mrzle kraje, kjer se kaj dobre zemlje najde.

11. Alantek (Lukas V. 3 b.) Alant-Apfel tudi knežnek, narisani imperijal, debeli car, cimetnik, mnihovec imenovan je veliko, visoko vzraščeno keglu podobno jabelko. Lupino ima tenko, nježno, na drevesu ivnato; barva je s prva rumenkasta pozneje celó rumena. Prisolnena in deloma odsolnena stran je leskeča, rudeče-progasta, pikasta in zavmita. Značajan je pri tej sorti močno dišavni dinjam podobni duh. Meso je rumenkasto in ima prijeten, cimetov okus. Sad zori meseca novembra in trpi tudi celo zimo, ter je zelo cenljiv kot zanamizni in kot gospodarstveni sad. Drevo raste krepko, napravi krogli podobno krono, ter rodi rano in hvaležno. To jabelko je zadovoljno tudi z lahko zemljo, in je celó v mrzli legi malo občutljivo. Kot cenljivo zimsko jabelko se močno priporočuje.

Tržne novosti. Srebro več časa ni imelo nobene prave cene, ali ob enem bila je na naše začudenje vsa kupčija na slabem. Sedaj pa cena srebru naglo raste — 116 — to kaže na boj, a tudi kupčija se je začela živahnije gibati, cena gre kvišku — zlasti pri zrnju. To se vidi najbolj na poglavnih naših trgoviščih na Dunaju in v Peštu. Zadnje dni se je ondi zglasilo veliko kupcev za pšenico, rž in oves, za druga žita menje; cena je v obče poskočila, a tržci se nadjajo še večje cene; pravijo: če nastane rusko-turška vojska, potem se bo iz Rusije in Rumunije le malo zrnja izvažalo; v Ameriki je bila letina slaba, na Francoskem in Angleškem pa imajo premalo zrnja, zato bode cena še več pridobila. Bog daj ubogi kmetje že itak dolgo na njo čakajo. — Klavna živina: voli, krave, teleta, prešiči so zadnji teden pri ceni na slabšem; kupcev je bilo povsod malo. — Knoper se lahko proda. — Predivo je letos lepo in veliko ga je in ljudje ga lahko in dobro prodavajo. — Tudi po hmelju zelo poprašujejo. — Isto velja o deteljninem semenu, ki je v ceni tudi pridobilo. Žali Bog, da našim bralcem cene dopovedati ne moremo, ker povsod drugači računijo. Nova meterska mera je vse zmešala. — Po strdi sedaj menj poprašujejo, isto velja o posušenihih slivah, tem bolj pa iščejo dobro volno; zlasti

fabrikanti v Brnu in Reichenbergu jo radi kupujejo. — Vinska kupčija je pa še vedno na slabem, še bolj kakor v branju, cena je zopet padla, ker se letošnje vino kaže slabo; kupci segajo bolj po starejših vinih. Novega vina je sploh malo in to je iz večja slabo. Na Avstrijskem je štrtinjak po 60—70 fl.; na Štajerskem se je pri sv. Petru pod Mariborom štrtinjak prodal po 71 fl. z posodo vred; na Ogerskem je vina dobiti po 50 fl. kolikor ga kdo hoče. Sicer pa tudi na Laškem, Nemškem in Francoskem letos niso veliko vina pridobili, in vendar se vinska kupčija pri nas nikamor ne gene; kleti po mestih so polna vina. Temu glavni uzrok je sedaj vladajoči liberalizem; visoka vžitninska dača brani krčmarjem vino po ceni točiti; zato prosto ljudstvo pije čedalje menje vina temveč pa pive in žganjice — zlasti po mestih; visoka gospoda pa pije tuje vino, ker ga sedaj smejo skoro brez cola vvažati, med tem, ko se naša vina nikamor ne morejo ne znatno izvažati, ker se tirjajo strahovite colnine, ki se morajo v zlatu ali srebru plačati: Nemčija tirja 2 fl. 50 kr., Švedija 5 fl. in Rusija 11 fl. 34 kr. colnine od centa našega vina; Švica 6 fl. 50 kr. in Angleška 8 fl. 70 kr. od vedra in naposled Belgija 23 fl. in Holandinja 28 fl. od hektolitra. Zato pa imamo konservativci prav, ako zahtevamo veliko colnino zoper tuje vino in tuje blago, sicer pridemo na nič, če že nismo.

Konjev redi Štajerska sedaj 5560 žrebecev, 33057 kobil, 15186 koplencev, 7555 žrebet, skup tedaj 61355 glav. Razredjeni so v 6 plemen; 1) težki noriški konji v anizkem in muricodolskem delu Štajerske; 2) težki vozni konji ob Bistrici, Rabi in ob srednji Muri; 3) težki vozni in ježni konji Ljutomerski; 4) lahki vozni in ježni konji na dravskem polju in pri Brežicah; 5) težki vozni konji v savinjski in gornji dravski dolini; 6) lahki noriški konji v Laškem in Gornjemgradu.

Seme rigajskega (ruskega) lanú. Kdor tega semena kaj dobiti hoče po nizki ceni in zanesljivo dobro blago, ta se naj do 31. dec. 1876 pismeno obrne in oglasi v kanceliji štajerske kmetijske družbe v Gradcu (Landwirthgesellschaft, Schmiedgasse Nr. 25, Graz.) Cena je 27 kr. za kilogram, 15 kr. za stari funt.

Sejmovi na Štajerskem 15. dec. pri sv. Križu pri Slatini in v Radazgivesi: 19. dec. v Ljutomeru in v Teharjih.

Sejmovi na Koroškem 13. dec. v Trabeniku; 18. dec. v Paternijonu; 20. dec. v Milstadtu.

Dopisi.

Iz Pohorja. (Zahvalnica.) Pretečeni teden smo na Htinji obhajali redko slovesnost. Kakor

so nekdanj Juda Makabejski in njegovi junaški brati poslali 12 tisoč drahem srebra v Jeruzalem, da bi se v tempeljno opravljale daritve za grehe na vojski pobitih, — ker dobra in sveta je misel za mrtve moliti, da bi bili grehov rešeni — prišli so tudi odsluženi htijski vojaki k svojemu dušnemu pastirju, ter ga prosili, naj bi se daritva sv. meše služila za tovariše, ki so na raznih bojiščih od l. 1848—1866 padli in pa tudi zahvalnica se obhajala za vse druge, ki jih je Bog še zdrave in žive ohranil; kar se je tudi 28. listop. po dobroti in s pomočjo sosednih Šmartenskih gospodov prav slovesno zgodilo. Naši vojaki so prišli s svetinjami na prsih v cerkev in tudi drugega ljudstva je bilo polno v hiši božji, kakor da bi bil kak poseben praznik. Vojaki so šli po opraviilu okoli altarja in so darovali nekaj za uboge revne kristijane, ki so jih neusmiljeni Turki vsega oropali. Ni sicer veliko, kar so darovali, ker je pomanjkanje denarja in so hudi dnevi — pa dali so z dobrega srca. Nekaj teh vojakov je služilo že slavnega očeta Radeckija na laških bojiščih, nekaj se jih je vojskovalo na Magjarskem, 2 še celo v Šlesvig-Holštajnu in nekaj pri nesrečni Sadovi zoper Prase, kjer je bil tudi eden izmed njih hudo ranjen. Svinčenka mu je šla skozi usta, mu odtrgala prednje zobe in se ustavila — vendar je srečno ozdravil in je zdaj gospodar na planini in uživa plačilo invalida. Vprašani, ali bi šli še nad sovražnika domovine in cesarstva? Odgovorili so, da bi še šli, ako bi bilo treba in bi jih svitli cesar klicali — pa najraji bi šli nad Turčina, od kojega so letos v „Sl. Gospodarju“ brali, in čuli tolike vnebovpijoče grozovitosti. Tega že rojenega sovražnika Kristusove vere in zakletega dušmanina vseh Slavjanov bi še — kakor nekdanj za Lavdona, generala slavnega spomina — radi s smodnikom kadili in škropili z smrtonosnimi svinčenkami in po golih turških bučah bi še radi udrihali z bridkim mečem, da bi tekla turška črna kri — in gnala mlinske kamne tri!

Kakor se iz tega vidi, pri nas ni sledu ne tiste navdušenosti, tistega sočutja za Turke, kakor je to najti med Magjari in tudi drugod; pač pa imamo kerščansko sočutje do uboge, oropane rajje (kristijane), ki od turške sile neznanu muke trpi. Sočutje imamo za krščanske Bolgare, Hercegovince, Bosnijake in Srbe, ki so jih posebno letos turške divje trope na kole natikali, njih drobno deco klali, nedolžne device in žene skrunili, jim stanja požigali, jih ropali, ubijali in morili ali pa z ranami obdali ter jih na pol mrtve ležati pustili! Kdaj bo že vendar enkrat ustal tisti usmiljeni Samaritan, ki bode ubogim turškim kristijanom rane obvezal ter jih posadil na konja zlate svobode? Kdaj bo vendar enkrat na gorah balkanskih zasvetilo solnce prostosti ter svoje žarke pošiljalo tje doli po rodovitnih planjavah pod turškim jarmom trpečih krščanskih Slavjanov, da ne bo treba pesniku več zdihovati: vsemu svetu solnce sije —

le kod Balkana nije? Ali bode olikani svet še zmirom mirno gledal nečloveška djanja zverinskih mohamedanov in mimo šel ter jih trpel? potem je to narobe svet, ne več olikan in krščansk — ampak se je ali požidil ali pa pomohamedanil!

(Konec prih.)

Od sv. Marjete pri Pesnici. (Stanje tukajšnje šole.) Kakor povsod, tako se tudi pri nas pomanjkanje učiteljev živo občuti. V pretečenem šolskem letu smo dobili novega podučitelja; ali komaj je nekaj tednov podučeval, že je moral k vojakom, dasiravno je bil z dekretom v stalno službo sprejet. Služba podučitelja je zopet razpisana in preteklo bo zopet nekoliko tednov morebiti mesecev, preden podučitelja dobimo. Da se po takem ravnanju veliko časa zgubi, leto preteče in se otroci ničesar ne naučijo, to je jasno.

Naročilo se je že v preteklem letu tukajšnim občinom, da imajo novo šolsko poslopje postaviti, ker sedanje ne zadostuje več tirjavtam; ali ima pa šola zadosti učnih moči, na to pa se ne gleda. Kaj pomaga če stavite šolskej mladini same gradove, če pa ni učiteljev za nje dobiti — zlasti pridnih redko!

Iz Stare ceste pri Ljutomeru. (Ogenj) smo imeli tukaj 26. novembra. Okoli 9. ure zvečer je pri obče spoštovanej krčmarici, vdovi Mariji Košarjevi začelo goreti; ogenj je vse pokončal: poslopje, zrnje, obleko, seno, slamo in vse kar je bilo na dilah. Ognja nismo mogli poprej ustaviti, ker ga ni nihče brž zapazil (začelo je namreč zadi pri svinjskem hlevu goreti), ker je veter jako močno pihal in nekaj tudi zato, ker so mnogi ljudje, kojih je veliko privrelo, roke križem držali ter mladi in stari v ogenj zijali. Nesreča je ovo familijo tem bolj hudo zadela, ker ni bila zoper ogenj zavarovana, in ker njej je pred 7 leti tudi ogenj vse pokončal. Pravijo, da je hudoben človek ogenj zatrosil; to bi bila res strašna hudobija! Škoda je sodnija cenila na 800 fl. Da se je vsaj nekaj ognju zabranilo, to je bilo le mogoče z prizadevanjem nekaterih pridnih gasilcev, posebno c. k. rezervistov, katerim vsem Bog plati njihov trud!

Iz Brežič. (Nesreča.) Minulo je že nekaj časa, kar je neka dekla z svojim 4 letnim otrokom šla na njivo delat. Da bi si pot do njive skrajšala, je mahnila po železnični med Brežicami in Vidmom. Pojdoč se je nekoliko mudila pri ženi železniškega čuvaja. Misleča, da se njeni otrok s čuvajevim igra, se poda dekla na njivo in med tem pridrdra mimo železniški vlak. Brž potem zapazi neki železniški delavec zraven šinje ležati otroka vse krvavega; vlak mu je odlomil jedno roko in ga v glavo hudo ranil. Nesrečno dete je res bilo deklino in je še tisti den umrlo kot žrtva lehkomišljenosti in malomarnosti svoje matere.

Iz Braclavec pri Polenšaku. (Zanemarsjene steze). Iz mnogih krajev beremo v „Slov. Gosp.“, kako okrajne in srenjske steze popravljajo

in zboljšavljajo, le od nas ni tega slišati, ker kaj takega res nihče poročati ne more. Naše steze so namreč hudo zanemarjene. Kdo je temu kriv? Mnogokrat malomarni okrajni zastopi, še večkrat bojzljivi predstojniki, največ pa lenobni cestnikarji, ki na vse drugo zmislijo zlasti na denarje, katere pri srenjah ali okrajnih zastopih dobivljajo, le na svoje steze ne. Nekateri cestnikar je menda iz cukra stvarjen, ker se v dežu ne upa na stezo, da bi vođo iz nje spuščal, napolnjene jarke iztrebil. Kupi so sicer že navoženi po našej stezi, pa cestnikar ni toliko dober, da bi jih razkopal in razvozil; prej ni časa imel, zdaj pa ne more. Tak človek ni vreden peněz, katere srenjo stane!

Iz Ormuža. (Hudobija.) Neko večer proti koncu meseca oktobra se pripeljajo po Dravi flosarji s 3 flosi naloženimi z lesovino do našega mesta, jih ustavijo in z novim vožjem privežejo za sohe na premišču. Trudni flosarji se podajo spat in proti polnoči res trdno zaspijo. Sedaj prilize hudoben flosar nekega drugega flosa, prereže novo vožje in ga ukrade. Ni dolgo trpelo in flosi začnejo po Dravi plavati, česar pa speči flosarji niso čutili. Flosi plavajo naprej in zadenejo v mlin niz Ormuža, kar je tudi flosarje vzbudilo; 2 planeta brž kvišku in splazita na mlin, eden pa skoči v Dravo in obtiči srečno na bližnjemrodu. Mlin se sicer ni vtrgal, ali veliko dela so imeli flosarji, preden so flose izpraznili in jih zopet od mlina h kraju spravili; zgodila bi se lahko bila mnogovrstna nesreča na življenju in imetju, to pa vse zavolj hudobne poželjivosti po nekoliko sežnjih novega vožja. Tat je vožje skrtil pod streho mlina, pa je bil zasačen, ko je poznej po nja prišel — vendar ničesar neče obstati in vse trdovratno taji. Človek je res pravi hrust s kosmato vestjo!

Od sv. Martina na Paki. († Priden mož pokopan.) V petek 24. novembra smo tu pri podružni cerkvi sv. Janeza v Gornjem pokopali Tomaža Sagradišnika po domače starega Urečnika moža, da je malo takih. Bil je rajniki že 6 let na preužitku, mnogo let cerkveni ključar za našo podružno cerkev. Težko bi pero popisalo njegove zasluge za njo. Bil je mož navadno bolj ojster pa tudi neizrečeno dober in usmiljen posebno do ubogih. Žalostno je za berača ali potnika, kedar v mrzli zimi ali hudem snegu po cele veseli obere, preden najde svoje prenočiše; ali pri rajnemu možu ga ni iskal zastonj. Že od daleč so berači in popotniki vlekli na njegovo hišo rekši: grem k Urečniku, tam bom ostal črez noč, dobro vedoči, da tam se dobi dobra večerja in zajuternik. Ob velikih praznikih: kakor o božiču, puštnih dnevih, velikonočnih praznikih, bilo jih je vselej mnogo pogostovanih pri njegovi hiši. Z eno besedo bil je rajniki Tomaž dober in usmiljen oče, posebno do ubogih; vsakemu je rad pomagal, ako je le bilo mogoče, bodi z živežem bodi z oblačilom ali z denarjem; ni pustil človeka od hiše, da bi mu ne bil kaj postregel. Bil je pa tudi občno ljub-

ljen in spošтовan ne le samo po domači fari, tudi široko okoli, kar se je tudi pri njegovem pogrebu videlo. Akoravno bil je čisto delavnik in je strašno snežilo, je vendar velika rajda ljudi njega na mrtvišče spremljala. Naj bo rajniki mož toraj vsem znancem in prijateljem v molitev priporočen!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Veselo novico imamo denes poročati: tako zvana mladoslovenska stranka je v njenih zastopnikih razpadla. Poslanci dr. Vošnjak, Pfeiffer in Nabergoj so pristopili državno-pravnej stranki, katero vodi grof Hohenwart in pri kateri je tudi naš vrli Herman. Hvala Bogu, domače razprtije je vsaj enkrat konec. Naše znotranje zadeve se čedalje bolj mešajo. Dunajski ministri so z magjarskimi se dogovorili, kako se bo dualizem podaljšal. Magjari so bili z dogovori zadovoljni, dunajski ministri pa so gledé naciionalne banke hotli od dane besede odstopiti; to pa zato, ker je banka sama dogovorjeno preuredbo zastran izdavanja bankovcev zavrgla, najbolj pa ker nemški ustavoverci o tem nečejo ničesar čuti, da bi Magjari iz naciionalne banke 30% srebra dobili in potem toliko magjarskih bankovcev izdali, katere bi tudi mi morali sprejemati. Da bi se te težkoče poravnale, potovali so naši ministri v Budapešt, kjer je bil z magjarskimi ministri velik pogovor pred cesarjem — a bilo je vse zastonj, Magjari hočejo dobiti, kar se jim je obečalo. Kakov konec bo to imelo, je težko reči; govornica gre, da bodo sedanji dunajski ministri odstopili. Minister Hlumecki je državnemu zboru nasvetoval, naj se pokupijo vse železnice; delničarjem se naj izplača njihova tirjatev z državnimi dolžnimi pismi. Misel ni slaba, le škoda, da se je tako pozno našla, kajti strahovito veliko milijonov smo davkeplačilci že plačali samo v podporo železnicam. — Angležka in Francoska plačujete za vvaženje svojega blaga k nam izredno malo colnino, našemu blagu pa pot zapirate z neizmernim velikim colom. Koncem decembra bi imel te nesreče konec biti, a ministri naši so nasvetovali državnemu zboru, naj še tako ostane do konca julija 1877. — V Pragi je nemški profesor Woltman razžalil česki narod; vsled tega se je zbralo 600 českich dijakov ter profesorja očitno zasramovalo; 3 dijake so policaji zaprli. — V Zagrebu na tamošnji gimnaziji podučuje že več časa mnogo Slovencev; sedaj so 4 slovenski profesorji tam; Slovenci bi jih rajši imeli v Mariboru ali v Ljubljani namesto sedanjih profesorjev, ki so iz večja trdi, slovenskim dijakom malo kedaj prijazni Nemci. Ubogi Slovenec iše kruha na tujem, doma pa mu ga uživajo tuji. Katoliški župnik Musič, ki je v Heregovini z 3000 vstaši hbrabo Turkom glave odbijal, je zašel črez avstrijsko mejo v Dalmacijo; avstrijski žandarji so ga zgrabili in v Celovec odposlali, kder bo zaprt.

Vnanje države. Hrabri jugoslavjanski junaki so vsaj toliko dognali, da se vsa Evropa za nje zanimiva in vse, razun pešice Magjarov in zagriz-njenih slavjanožrecev med Nemci, Francozi in Angleži, želi — Turka v Azijo zapoditi. Da se bo to gotovo in sicer skoro zgodilo, se kaže čedalje bolj jasno. Turkoljubni Nemci so v državnem zboru v Berlinu prašali Bismarka, ali ne bo ničesar storil zoper Ruse, ki hočejo turške dežele imeti? Bismark jim je pa ostro odgovoril, da Prusija nima obžalovati 100letne zveze z Rusijo, in dokler bo on minister, ne bo nihče Prusov zoper Ruse spravil v boj. Iz teh besed je razvidno, da bo Rusija dobila prosto roko zoper Turka. Vsled tega so tudi magjarski in drugi Turki precej potihnoli. — Na Francoskem so ministri odstopili, ker jim freimavrski poslanci delajo velike zapreke zahtevajoči boj zoper sv. katoliško Cerkev. Ministri in tudi maršal Mak-Mahon tega nečejo; bati se je velikih razprtij in novih homatij. — Italijanski ministri čakajo že težko na smrt papeževo; radi bi volitev novega papeža ali zabranili ali pa tako v svojo oblast dobili, da bi bil izvoljen slab in pravice sv. Cerkve izdajalen papež. Treba bo tedaj vernikom moliti Boga, da ne pripusti tolike žalosti in nesreče! — Angleži bržčas očitne vojske z Rusom ne bodo začeli zaradi Turčije, tem bolj pa njo bodo skrivoma podpirali, vsaj bolj, kakor so Rusi podpirali Srbe. V ta namen so odposlali 300 mornarjev za železne ladje, ki bodo v Donavi branile Rusom prehod, tudi pojde 1000 angleških oficirjev Turkom v pomoč, zraven pa še bodo dali denarjev in streljiva tako, da bodo Rusi in njihovi zavezniki Rumuni, Srbi, Grki in vstaši imeli še veliko dela, preden bodo Turka pobili. Turki neki mislijo v Evropi čakati, v Aziji pa proti kavkazkim goram Ruse napasti, zato zbirajo tam največjo vojsko 150.000 mož, v Evropi pa popravljajo trdnjave, sedaj posebno proti Grkom v Tesaliji in Albaniji. Ali takaj so dobili nove sovražnike. Do sedaj mirni albaneški Miriditi so se pod knezem Prenkom izneverili, se oklicali neodvisne in zvezo sklenoli z Črnogorci. Ti hrabri junaki še imajo 18.000 vrlih mož; v poslednji vojski so Črnogorci vzeli 2 trdnjavi, 6 kanonov, 10.000 pušek in ubili više 20.000 Turkov in bi jih zaklali še več, toda streljiva jim je zmanjkalo tako, da je imel vsak še le samo 4 patrone; morali so tedaj tem bolj z handžarom sekati Turke; vstašev je v Heregovini 6000 in v Bosniji 5000 mož. Srbi so svojo vojno razdelili v 4 razdelke po 15.000 mož in bodo tedaj ob novem letu imeli zopet 60.000 vojakov na nogah. Rumuni so sklenoli z Rusi zvezo in bodo ruskej vojni dodjali 52.000 pešcev, 12.000 konjenikov in 100 kanonov. Ruska vojna zoper Turka namenjena je razdeljena na tri velike oddelke. Prvemu je poveljnik veliki knez Nikolaj, carev brat, in je 2. dec. odšel k vojni vzešši seboj lepo leseno podobo Device Marije, katero so mu petrograški oficirji poklonili v zna-

menje želja, naj mu kraljica nebeška pomaga zoper divje Turke. Ta oddelek se zove „južna vojna“ in šteje 133.000 pešcev, 12.000 konjenikov in 480 kanonov; drugi oddelek šteje 60.000 vojakov in bo branil pobrežje Črnega morja, tretji oddelek se zbira za Kavkazom v Aziji in je najmočnejši; šteje 114.000 pešcev, 38.000 konjenikov 650 kanonov. Dnevi premirja do novega leta bodo hitro pretekli in začela se bo krvava vojska, ako se Turki do tistega trenutka vsemu ne udajo, kar Rusi tirjajo z britkim mečem v roki — za uboge slavjanske in krščanske svoje sobrate na Turškem. Bog daj kristijanom i Slavjanom slavno zmagati mohamedanske drahali in jih zapoditi nazaj v Azijo od koder so pred 400 leti prišli.

Za poduk in kratek čas.

IZ Maribora v Solčavo in savinjsko dolino.

III. Žeje v Dobrlivesi ni treba trpeti. Izpod brega priteka v korito po žlebu čista voda, zdrava pijača ljudem in živini. Naša konja sta dobro vedela, da je za nju tukaj „štacijon“ in sta naravnost proti koritu potegnola si žeje gasit. Vozač je med tem mirno kot štor sedel na vozu; ni mu na misel prišlo, da bi ubogi živini izbrzdil in jima pitje polajšal. Kaj bi neki on rekel, ako bi mu žejnemu kdo kak hlod med zobe vteknol, potem pa ponudil kupico dobrega vina? Tudi živina je božja stvar; Boga žali, kdor ž njo neusmiljeno ravna.

Kmalu za Dobrlovesjo smo se pripeljali do malega jezera; nekdanj bilo je večje; sedaj je last benediktinov. Iz voza smo gledali ribe, kako so celó blizu ceste mimo plavale brezplašne; dalje za njimi med trstovjem in šarjem so pa divje race in druge vođene ptice počivale po mehkih gnezdih in svoje mladiče gojile. Sedaj pridemo v Šitaroves. Na strani je videti nekoliko kosov vinogradov — menda edini na Koroškem z onimi, ki se nahajajo v labodski dolini pri nekdanjem škofijskem gradiču Thürn. Šitarovaški vinogradi niso veliki, vendar pa najdeš v vsakej krčmi — šitarovaško vino. Tudi na Koroškem delajo krčmarji čudeže in spreminjajo vodo v vino. Skozi Šitaroves je nekdanj peljala slaba vozna cesta, sedaj imajo lepo novo stezo, po kateri smo se zasukali v dol malo na levo ter prišli pred Miklaučev dvor; nemški mu pravijo Miklauthhof in je zaradi svoje velike pivarne daleč po Koroškem znan. Poslopje samo za se je že podobno mali graščini. Zraven pivarjev je še v poslopju mnogo drugih rokodelcev, kolarjev, kovačev, remenarjev. Pivo je izvrstno in se ga veliko na vse kraje pošilja. Tukaj smo se tudi našega telečnjaka srečno znebili in se predstavili na ličen kolesel za 4 osebe. Telečnjak je bil Miklaučev in je pri njem ostal. Naj počiva v miru, za mene je svoje že opravil in upam, da se nikoli več ne srečava. Odtod naprej je nekdanj bila težavna cesta čez breg mimo komende Rech-

berg ali Reber, toda napredek se vidi tudi tu. Sedaj se vije cesta na podnožju brega, katerega so za potrebo škrbali, in se drži šumečega potoka srebrne Bele. Čista voda brušči po sivem skalovju in v njej se igrajo pisane postvri. Naši žutki so po gladki cesti urno dirjali naprej mimo vihrajočih žag na eni, mimo strmih sten visokih planin na drugi strani; dolina postaja čedalje bolj tesna in pri „turškem jezu“ se nasprotni planini skoro butnete druga v drugo. Nekoliko zidovja, koje so nekđaj zavolj Turka tukaj pozidali, je še dobro ohranjenega. Silno visoko na pečovju na desni strani mi je vozač pokazal človeško glavo iz kamna izsekano, ki je bila na prvi pogled podobna — Turku. V zgodbah preteklih dni beremo, kako so več časa že Turki iskali pot v Koroško. Kristijani so za to izvedeli in so tedaj v belski dolini skušali stezo Turkom zapreti; potegnili so v ta namen zid pri „turškem jezu“ in bi bili lahko strahovitim divjakom pot na Koroško popolnem zabranili, ako bi bili imeli le nekoliko več pazljivosti. Ali te njim je zmanjkalo. Bilo je l. 1473, ko je 27.000 turških divjakov prihrulo na Kranjsko, lomastilo neprenehoma naprej nad sv. Jurja na Kokri in naprej v belsko dolino in ob prvi zariji 26. septembra bilo je vse rudeče Turkov v Kapli. Nesrečni trg je začel goreti, prebivalci pa so se razšropili po bližnjih planinah. Na močno brambo ni nihče mislil; še le, ko so si prestrašeni ljudje nekoliko odehnili, mislili so na boj in začeli iz skalnih višin kamenje metati in spuščati v dolino med Turke. Pobili so jim tako 200 konjev in 17 ljudi, kar pa Turkov ni čisto nič motilo. Dirjali so naprej in še tisti den vso lepo podjunsko dolino do čista izropali, neizmerno veliko ljudi poklali in njih stanovališča požgali. Od turškega jeza se obrnemo nekoliko na levo in kmalu bili smo v Kapli.

(Dalje prih.)

Smešničar 50. Živela je svoje dni gospodična ne jako belega obraza. Nekega dne se obleče v belo obleko od glave do nog in se ogleduje v zrcalu ter popraša svojo tovaršico; no, kaka sem sedaj v tej beli obleki? Ta njej pa zabavlja je odgovori: ravno taka si, kakor če muha padne v mleko. —

Razne stvari.

(Za bosenske in hercegovinske reve) so darovali htinjski odsluženi vojaki na Pohorju 3 fl. Prenesek 3 fl. 60 kr., skupaj 6 fl. 60 kr.

(V Gornjigrad) za okrajnega sodnika pride iz Ptujja g. Levičnik.

(Obesil) se je akademični slikar K. Nič v Konjicah in zapustil vdovo z 5 otročiči v velikej revšini, čeravno je bil nekđaj bogat, — blizu Brežic pa je posestnik Fr. Jurčan v svoj studenec skočil in se vtopil.

(† Č. g. Anton Veres), bivši župnik v Sladki-gori je v Gradcu umrl, 56 let star.

(Dražbe) v tretje 11. dec. Jakop v Stranich 795 fl., 12. dec. Juri Kameršek v Tračjivesi 2770 fl., Juri Sovič v Slivnici 1148 fl., 14. dec. Juri Dover 650 fl. v Sl. Bistrici, Jožef Roršek v Stattenbergu 3900 fl., Janez Cvetko 1015 fl. v Brežicah; 15. dec. Janez Medved 1247 fl. v Sevnici, Anton Robnik v Vuherju 2000 fl., 16. dec. Karl Perko 1000 fl. pri sv. Lenartu.

Listič uredništva: Dopisi iz Koroškega, iz Lembacha in od sv. Duha pri Lučah prihodnjič!

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶⁸/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	8	10	6	10	5	50	3	50	5	60	5	—	4	10
Ptuj	8	30	6	30	5	—	3	20	5	—	4	80	4	50
Ormuž	7	32	6	17	5	70	2	92	4	80	7	80	4	88
Gradee	6	65	6	50	4	88	3	65	4	79	—	—	4	84
Celovec	9	36	7	76	5	28	3	48	4	38	4	46	4	82
Ljubljana	9	10	6	40	4	70	3	57	6	80	4	70	5	85
Varaždin	6	40	6	40	5	80	3	60	5	10	5	50	4	20
Zagreb	10	80	8	—	6	—	3	—	6	80	—	—	—	—
Dunaj	12	30	10	45	6	20	8	30	7	30	—	—	—	—
Pešt	11	30	9	65	7	50	7	70	5	80	5	—	—	—

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 60 40 — Srebrna renta 66 20 — 1860-letno državno posojila 108 — — Akcije narodne banke 823 — Kredite akcije 160 — — Napoleon 10 24 — Ces. kr. cekini 6 — — Srebro 116 50

Loterijske številke:

V Trstu 25. novembra 1876: 75 53 73 86 65.

V Lincu „ „ 11 73 60 77 5.

Prihodnje srečkanje: 16. decembra 1876.

Prostovoljna prodaja.

Hiša, ki je z opeko krita in ki ima 3 sobe, čumnico, kuhinjo, 2 kleti, zraven še eno poslopje z opeko krito, z 2 sobama, kuhinjo, eno kletjo lepim vrtom in štirno, je prostovoljno na prodaj v Laškem trgu v Marija-graškej ulici h. št. 52., cena je 1800 fl. in se lahko v več obrokih plača. Kdor hoče to posestvo kupiti, naj se pri meni oglasi, v Laškem trgu h. št. 59.

Ivan Drobnič.

NAZNANILO.

MLADENIČ, slovenskega in nemškega jezika zmožen, ki je vsaj spodnjo gimnazijo dovršil, se sprejme za **praktikanta** v lekarno v Kamniku. Natančne pogodbe se zvedo pri bodočem lekarju **Jože Močniku**,

zdaj bivajočem pri g. Dr. Samecu (Adelsberg — Krain.) v Postojni.

Dobra sol po najnižji ceni

v žakljih priredjena se dobi v veliki, privatni solni zalogi v Celju — Salz-Depot in Cili — Zastopnik zaloge je gosp.

3—3 R. Jud v Celju.

Za post!

priporočam lepe velike polže, jegule, sladnike, ruske sardine, kaviar, polenovko, več sort sirov, n. pr. ementalški, švicerski, primsen, štajerski in kvargelne, velike laške kostanje, jako dobro kislo zelje, vse vrste ogerske moke, potem laško grozdje, n. pr. rozine, civebe, laško sadje, kakor fige, datelne, mandelne, pomaranče, limone in lešnike, vse vrste domačega in zunanjega vina v steklenicah i. t. d. po primerno nizki ceni.

M. BERDAJS
v Mariboru.

2—2

V tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar na svitlo prišel:

Mož-beseda,

izviren igrokaz v 5 dejanjih.

Spisal Mirko Sotlan.

V založbi in na prodaj pri J. Lerherju v Ljubljani. 16° = 118 strani.

Cena 40 kr.

Dobiva se tudi: v Celju pri J. Geigerju, v Celovcu v tiskarni družbe sv. Mohorja, v Gorici pri Wokulatu, v Mariboru pri Eduardu Ferlinecu, v Ptujju pri W. Blankeju.

Dijaki, slov. čitalnice in drugi naročniki, ki vzemejo ob enem najmanj deset iztisov, dobijo jih po 30 kr. pri Josipu Lendovšek-u, stud. phil., Graz, Attems-gasse 19.

Ker je slovenska dramatična literatura še jako revna, posebno glede izvirnih del, mislimo, da je dolžnost pravega rodoljuba, da podpira vsako tostrano početje. Vzemite torej in pogledjte!

DARVI ZA BOŽIČNE PRAZNIKE IN NOVO LETO!

Zaloga zlatnine in srebrnine (za darila)

Uljudno se zahvalujem slavnemu občinstvu za do sedaj mi skazano zaupanje ter si volim naznaniti, da sem svojo zalogo zlatnine in srebrnine iz nova prebral ter bogato in najnovjšim zahtevam in potrebam primerno pomnožil zlasti z predmeti iz zlata in srebra, ki utegnejo kot darila o bodočih praznikih in o novem letu najbolj ugajati.

Popravila rad sprejemam in točno zvršujem.

Staro zlato in srebro kupujem po najvišji ceni ali ga zamenjavam z novim.

Zagotovljajé slavnemu občinstvu točno postrežbo in nizko ceno pričakujem obilnih naročil.

HENRIK SCHÖNN,

juvelir, zlatar in srebrnar v Mariboru,

v gosposkej ulici, v Grubičevj hiši (poprej Eisl) šte. 105.

1—4